

Nr 138.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1942 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vidgad disposition av de till statens krigsförsäkringsnämnds förfogande ställda medlen.

(2:a avd.)

I propositionen nr 168 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 6 mars 1942, föreslagit riksdagen medgiva, att de till statens krigsförsäkringsnämnds förfogande stående medlen må disponeras för meddelande jämväl av civil transportförsäkring åt statliga myndigheter och institutioner.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat:

På given anledning bemyndigade Kungl. Maj:t den 13 juni 1941 de statliga myndigheterna att tills vidare vid varutransport genom krigszon teckna krigsriskförsäkring. Sådan försäkring skulle i förekommande fall tecknas direkt hos statens krigsförsäkringsnämnd. I fråga om myndigheternas rätt att jämväl teckna civil transportförsäkring meddelades intet beslut. Medgivande att på denna punkt eventuellt göra undantag från den eljest inom statsförvaltningen normalt tillämpade regeln, att staten står självrisk ansågs böra anstå i avvaktan på en närmare utredning av frågan om försäkring av statens egendom överhuvud.

Sedermera ha särskilt tillkallade *sakkunniga* utrett frågan om försäkring av statens egendom.

Enligt *de sakkunnigas* uppfattning ha i regel tillräckliga skäl saknats för tecknandet av transportförsäkring å statlig egendom. På ifrågavarande område föreligger nämligen ur ekonomisk synpunkt icke någon anledning att i princip frångå regeln om statens självrisk. En annan sak är, att då staten själv under rådande förhållanden meddelar försäkring mot den betydelsefullaste transportrisken, nämligen krigsrisken, det kan vara befogat, att de

statliga myndigheterna fortsättningsvis under kriget få teckna krigsförsäkring hos statens krigsförsäkringsnämnd för sina varutransporter. Detta bör i så fall ske utan den nu gällande begränsningen till transporter genom krigszon.

Beträffande tackandet av den civila transportrisken ha de sakkunniga — med hänsyn till sambandet med krigsriskförsäkringen och olägenheterna av att under nuvarande förhållanden låta de olika myndigheterna själva stå denna transportrisk — förordat, att statsinstitutionerna skola erhålla bemyndigande att teckna även annan transportförsäkring än mot krigsrisk för varutransporter till eller från utlandet, därvid hela försäkringen skall tecknas hos krigsförsäkringsnämnden.

Departementschefen har för egen del anfört:

Enligt hävdvunnen uppfattning bör försäkring av statlig egendom i regel icke ske. Staten förutsättes sålunda normalt stå självrisk. Denna regel — som emellertid icke konsekvent upprätthållits — bör tillämpas även under rådande förhållanden. Föreliggande förslag, att transportförsäkring för statens egendom i viss utsträckning skulle tecknas hos statens krigsförsäkringsnämnd, innefattar intet avsteg från denna ståndpunkt. Förslaget innebär endast, att såväl den civila risken som krigsrisken för transport av statlig egendom till och från utrikes ort skulle under nuvarande krigsförhållanden koncentreras hos ett enda organ. Tidigare givna bemyndiganden för myndigheter att teckna försäkringar för den civila transportrisken borde i samband härmed återkallas. Till frågan om transportförsäkringens ordnande efter kriget får jag återkomma i samband med det allmänna spörsmålet om försäkring av statens egendom.

Redan tidigare har Kungl. Maj:t, som förut nämnts, bemyndigat de statliga myndigheterna att teckna krigsriskförsäkring vid varutransporter genom krigszon med skyldighet att taga försäkringen direkt hos krigsförsäkringsnämnden. Som skäl för det föreslagna medgivandet för myndigheterna att tillika taga civil transportförsäkring hos nämnden ha de sakkunniga framhållit lämpligheten av att under rådande förhållanden erhålla en central reglering av skador för olika myndigheter, det nära sambandet med den av nämnden ombesörjda krigsförsäkringen, vilket samband stundom medfört tvekan rörande omfattningen av det genom enbart krigsförsäkring åtnjutna skyddet, ävensom de praktiska fördelarna för myndigheterna av att ha tillgång till sakkunnigt biträde vid inträffande haverier m. m.

På de skäl som anförts av de sakkunniga ansluter jag mig till förslaget, att principen om statens självrisk nu konsekvent genomföres på ifrågavarande område och att i samband därmed risken för transport till och från utlandet helt koncentreras hos krigsförsäkringsnämnden. Till denna utvidgning av nämndens uppgifter bör riksdagen taga ställning, med hänsyn till att den förutsätter möjligheten av disposition av till nämndens förfogande ställda medel för tidigare ej avsedda ändamål.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Frågan om transportförsäkringens ordnande efter kriget torde såsom departementschefen erinrat komma att upptagas till bedömande i samband med det all-

Utskottet.

männa spörsmålet om försäkring av statens egendom. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att de till statens krigsförsäkringsnämnds förfogande stående medlen må disponeras för meddelande jämväl av civil transportförsäkring åt statliga myndigheter och institutioner.

Stockholm den 28 maj 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 136.
